

Základní škola T.G.Masaryka Komárov

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ŠKOLNÍ DRUŽINY

„Výchovou se stáváme tím, čím jsme.“

Helvétius Claude Adrien

Program vytvořil kolektiv vychovatelek ZŠ T.G.Masaryka Komárov

Platnost od 19.září 2023

Pavčina Jánská, vedoucí vychovatelka

Adresa: Základní škola T.G.Masaryka Komárov
Sokolovická 260
267 62 Komárov
Zřizovatel: Městys Komárov
Ředitelka školy: Mgr. Jiří Veverka
Telefon: 311 572 266
E-mail: skola@zs-komarov.cz
www: <http://www.zs-komarov.cz>
IČO: 47515996

Vedoucí vychovatelka: Pavlína Jánská

Obsah:

- Úvod
- 1. Charakteristika školní družiny
- 2. Cíle vzdělávání
- 3. Délka a časový plán vzdělávání
- 4. Formy vzdělávání
- 5. Obsah vzdělávání, kompetence
- 6. Podmínky přijímání, průběhu a ukončení vzdělávání
- 7. Materiální podmínky
- 8. Personální podmínky
- 9. Ekonomické podmínky
- 10. Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami
- 11. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví
- 12. Evaluace
- 13. Závěr

Přílohy:

Příloha 1 - Plán školní družiny

Platnost dokumentu od 19.9.2023

Datum projednání na pedagogické radě: 18.9.2023

Mgr. Jiří Veverka, ředitel školy

Úvod

Děti vnímají svět kolem sebe a začínají se v něm orientovat. Poznávají přírodu, všímají si vztahů mezi lidmi, chtějí poznávat a tvořit. Při řešení hravých úkolů, jejich dokončování a obměňování pociťují radost. Ta je prvním krůčkem k úspěchu. Touží po něm každý, kdo pracuje s dětmi. Úspěch znamená vidět rozzářené oči, úsměv na tváři, slyšet veselé a hlasité povzbuzování, tleskání, pískání. Úspěch je obrovská odměna, které můžeme dosáhnout jen tehdy, když budeme svým dětem nablízku, budeme s nimi rozmlouvat, naslouchat jim a vnímat to, co nám sdělují slovy, mimikou, gesty i pohledem.

Základním prostředkem ve školní družině je hra, která přináší kladné emoce a navozuje nové zážitky. Hravost, dobrovolnost, postup od jednoduchého ke složitějšímu – to jsou některé základní body, které budeme v zábavné formě nabízet.

Školní vzdělávací program ŠD při Základní škole T.G.Masaryka v Komárově navazuje na ŠVP 1.stupně ZŠ. Provoz ŠD je rozvržen tak, aby vyhovoval potřebám dětí i rodičů. Vzdělávání probíhá v průběhu školního roku. Přes letní prázdniny je provoz uzavřen.

1. Charakteristika školní družiny

- školní družina je součástí základní školy, ke své činnosti využívá prostory v budově školy (tělocvična, počítačová učebna s internetem, učebny s interaktivní tabulí)
- školní družina slouží k aktivnímu odpočinku dětí ve volném čase
- školní družina se dělí na 4 oddělení, které se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků, oddělení se spojují dle potřeby
- ve školní družině pracují 3 kvalifikované vychovatelky a 1 bez odborné kvalifikace
- školní družina se podílí na akcích, pořádaných školou (zápis do 1. ročníku, výroba dárků a přání, recitační vystoupení dětí, projektové dny)

2. Cíle vzdělávání

- snažíme se podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vedeme žáky k všestranné a otevřené komunikaci
- rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí a přírodě
- vedeme žáky k toleranci a ohleduplnosti k lidem, učíme je žít společně s ostatními lidmi
- nabízíme zájmovou činnost a rozvíjíme praktické dovednosti žáků
- vytváříme podněty pro odpočinek a relaxaci
- podporujeme základní pohybové dovednosti dětí
- rozvíjíme osobnost dítěte
- osvojujeme si základy správného chování při stolování

3. Délka a časový plán

- školní vzdělávací program je sestaven s ohledem na možnosti školy a potřeby žáků a obsahuje výběr možných činností, které vychovatelky volí dle aktuálního složení žáků v oddělení
- pro jednotlivé náměty počítáme s průběžným působením vychovatelky, s činnostmi vyplývající z pravidelné skladby zaměstnání a s příležitostnými akcemi
- školní družina je v provozu pondělí až pátek od 6.00 hodin do 7.35 hodin a od 11.30 hodin do 16 hodin.
- v době vánočních, jarních a hlavních prázdnin je družina uzavřena, v ostatní prázdniny dle požadavku rodičů (minimální počet žáků je 7). V době mimořádného volna je činnost ŠD zajištěna.

4. Formy vzdělávání

Školní družina poskytuje

- pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování
- příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování
- osvětovou činnost a poskytování informací pro děti vedoucí k prevenci rizikového chování
- spontánní aktivity

Pravidelné činnosti – jsou dány týdenní skladbou zaměstnání a představují zejména organizované aktivity zájmového charakteru.

Příležitostné akce – přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do standardní skladby činností. Přípravují je obvykle všechna oddělení společně.

Rekreační činnosti – chápeme nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek, který kompenzuje zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry při pobytu venku či v tělocvičně.

Spontánní aktivity – zahrnují každodenní činnosti při ranním provozu ŠD, při pobytu venku (po organizované části pobytu v ŠD) nebo tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení.

Příprava na vyučování – nespočívá jen ve vypracování DÚ, ale zahrnujeme do ní didaktické hry a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

5. Obsah vzdělávání, kompetence

Rozpracovaná oblast: Člověk a jeho svět

5.1 Místo, kde žijeme

- poznáváme nejbližší okolí
- besedujeme o naší obci a jejím okolí

- dbáme na bezpečnost při cestě do školy, při vycházkách
- seznamujeme se s organizací školy, družiny

5.2 Lidé kolem nás

- osvojujeme si zásady vhodného společenského chování, toleranci, vzájemnou úctu
- dodržujeme pravidla stolování
- besedujeme o soužití v rodině, v kolektivu třídy a družiny
- osvojujeme si základní pravidla komunikace s lidmi
- dodržujeme zásady slušného chování

5.3 Lidé a čas

- dodržujeme správný režim
- dodržujeme pravidelné návyky
- učíme se správně využít volný čas
- vedeme k aktivnímu odpočinku dětí

5.4 Rozmanitost přírody

- plánujeme vycházky a pobyty v přírodě
- pozorujeme změny v přírodě
- vytváříme z přírodního materiálu
- besedujeme o přírodě
- vychováváme k ekologii

5.5 Člověk a jeho zdraví

- pečujeme o své zdraví
- besedujeme o prevenci proti úrazům
- učíme se ošetřit drobná zranění

Kompetence

Kompetence k učení

- vedeme žáky k dokončení započaté práce, ke kritickému zhodnocení svých výkonů, na kladené otázky hledáme odpovědi, samostatně pozorujeme, experimentujeme, získané poznatky a zkušenosti využíváme v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

- žáky vedeme k všimání dění i problémů, problém se snažíme pochopit, promýšlíme a plánujeme řešení problému, hledáme různé způsoby řešení problémů

Kompetence komunikativní

- vyjadřujeme se vhodně formulovanými větami, snažíme se vyjádřit svůj vlastní názor, vedeme ke komunikaci s vrstevníky i dospělými, zapojujeme se do diskuse, nasloucháme druhým

Kompetence sociální a interpersonální

- učíme se plánovat, organizovat a hodnotit, k úkolům a povinnostem přistupujeme odpovědně, vedeme ke spolupráci ve skupině, dokážeme se prosadit a podřídit, respektujeme dohodnutá pravidla

Kompetence občanská

- vedeme žáky k uvědomění si práv svých i druhých, vnímáme nespravedlnost, agresivitu, šikanu a vedeme k odpovědnosti se jim bránit, chováme se zodpovědně, dbáme na zdraví své i druhých

Kompetence k trávení volného času

- vedeme k účelnému trávení volného času, orientujeme se v možnostech jeho smysluplného využití, rozvíjíme své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech

6. Podmínky přijímání, průběhu a ukončení vzdělávání

- do školní družiny jsou přednostně zařazováni žáci 1. – 5. ročníku
- žáci 6. – 9. ročníku, kteří nejsou ve školní družině přihlášení, mohou navštěvovat dočasně družinu při písemném požádání rodičů
- před začátkem dopoledního vyučování mohou družinu využít bez poplatku i žáci, kteří nejsou přihlášení k pravidelné docházce (do kapacity 30 žáků v oddělení)
- rodiče nebo zákonný zástupce žáka přihlašuje dítě na základě písemné přihlášky, kde sdělí rozsah docházky a způsob odchodu ze družiny
- při nevyzvednutí žáka do stanovené doby rodiči vychovatelka nejdříve podle možností informuje telefonicky rodiče žáka, případně další osoby uvedené na přihlášce dítěte do ŠD. Pokud by se tato situace opakovala, bude škola o této skutečnosti informovat pracovníka orgánu péče o dítě
- odhlášení žáka z docházky do školní družiny oznámí rodiče písemnou formou vychovatele
- žák může být z docházky do školní družiny vyloučen za opakované hrubé porušení vnitřního řádu, o vyloučení žáka rozhoduje ředitel školy
- kritéria pro zápis dětí do školní družiny:
  - žák/žákyně 1., 2. a 3. ročníku
  - dojíždějící žák/žákyně
  - sourozenec ve školní družině
  - žák/žákyně 4. a 5. ročníku

7. Materiální podmínky

- školní družina je umístěna v budově základní školy, nachází se v 1. poschodí
- pro svou činnost využívá 4 učebny vybavené kobercem, stolky a židlemi
- školní družina je vybavena stavebnicemi, stolními hrami, výtvarnými potřebami, přehrávačem MC a CD, počítači a využívá interaktivní tabuli v učebnách
- ke své činnosti mohou žáci využívat prostory v budově školy (počítačovou učebnu, tělocvičnu, hudebnu, knihovnu)
- při pobytu venku využíváme školní zahradu, kde má ŠD svůj koutek a fotbalové hřiště s dětským koutkem v blízkosti školy
- stravování dětí probíhá ve školní jídelně

8. Personální podmínky

- v každém oddělení zajišťuje vzdělávání kvalifikovaná vychovatelka (v současné době zajišťují vzdělávání 3 kvalifikované vychovatelky a 1 bez odborné kvalifikace)
- vychovatelky se průběžně vzdělávají v akreditovaných kurzech a samostudiem
- vychovatelky se podílí na přípravě a pořádání mimoškolních akcí a na výzdobě školy
- aktivně spolupracují s rodiči

9. Ekonomické podmínky

- ředitel školy stanovil směrnici na úplatu ve školní družině, poplatek činí 100 Kč měsíčně na jednoho žáka
- úplata je splatná předem, platí se jednorázově vždy ve školním roce k 30. 9. nebo pololetně ve dvou splátkách (30. 9. a 31. 1.) v kanceláři školy nebo na účtu číslo 363 591 399/0800
- náklady spojené s provozem ŠD jsou hrazeny zřizovatelem
- výši úplaty může ředitelka snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže:
  - a) účastník nebo zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek v hmotné nouzi podle zákona o hmotné nouzi, nebo
  - b) účastníkovi nebo zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
  - c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o sociální podpořea tuto skutečnost prokáže řediteli

10. Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

- činnost ve školní družině, motivaci i hodnocení žáků přizpůsobujeme žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, respektujeme individualitu každého žáka a vytváříme přiměřené prostředí pro jeho rozvoj
- žáky se specifickými vzdělávacími potřebami podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění začleňujeme do volnočasových aktivit a věnujeme jim průběžnou pozornost
- vedeme žáky k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat
- pro rozvoj talentovaných žáků nabízíme doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu (hlavolamy, kvízy, knihy, soutěže)
- spolupracujeme s rodiči
- školní družina poskytuje možnost podpůrných opatření. Druhy a rozsah těchto podpůrných opatření vychází ze specifických vzdělávacích potřeb žáka a také z toho, která podpůrná opatření jsou nezbytně nutná i pro činnost ve školní družině.

11. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

- vychovatelky zajišťují bezpečnost a zdraví žáků po celou dobu jejich pobytu ve školní družině
- žáci jsou na začátku i v průběhu školního roku operativně seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, jsou soustavně poučováni o zásadách správného chování ve škole, na veřejnosti, v době prázdnin, při sezonních činnostech a sportech
- bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna Školním řádem, Vnitřním řádem ŠD a Řádem odborných učeben
- poučení o bezpečnosti se zapisují do Přehledu výchovně vzdělávací práce
- úrazy jsou evidovány v Knize úrazů v základní škole

12. Evaluace

- vnitřní hodnocení probíhá na úrovni školní družiny, vychovatelka je provádí průběžně, zaměřuje se na individuální rozvoj dětí
- hodnocení většího či menšího celku provádí vychovatelka po skončení činnosti, ale i v jeho průběhu
- hodnotíme aktivitu, zájem dětí, jejich náměty, odchýlení od plánu, plnění pedagogického záměru, vztahy mezi žáky a jiné skutečnosti
- vlastní hodnocení a sebehodnocení žáků probíhá v souladu s kritérii hodnocení ve Školním řádu ZŠ

13. Závěr

Snažíme se společně se žáky vytvářet hranice správného chování. Snažíme se je oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Dáváme možnost vybrat a nehodnotíme osobnost žáka, ale jeho výkon. Abychom svěřeným dětem lépe rozuměli, stačí si představit, že jsme žákem, který slyší naše slova.

Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti dítěte. Přejeme si, aby z dětí vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace, se smyslem pro zodpovědnost.

Plán školní družiny

V plánu školní družiny je ponechán volný prostor všem aktivitám, které se řídí potřebami školy a navazují tak na její kroužky, důležité sportovní, společenské a kulturní akce. Družina se stává jejich nedílnou součástí. Je podřízena potřebám žáků a cílům školy. Má také možnost využít neplánovaných mimoškolních nabídek zájezdů, soutěží apod.

Formy vzdělávání jsou navrženy do čtyř období (podzim, zima, jaro, léto), každá forma tématem a obsahem splňuje požadavky klíčových kompetencí a vzdělávacích výchovných oblastí.

1. Podzim

- zápis dětí do školní družiny, seznámení s provozem, organizační záležitosti školní družiny a školní jídelny, výzdoba ŠD, jména dětí a jejich bydliště, vycházky do okolí
- vycházky do přírody, rozhovory o přírodě, sběr přírodnin a jejich využití, hry v lese
- pozorování podzimní přírody, zvířata v lese, na poli, vycházky
- vyprávíme si o rodině, čteme na pokračování

2. Zima

- výroba dáreků, zpěv koled, vánoční zvyky, vánoční výzdoba
- hry na sněhu a se sněhem, zimní sporty, ochrana zdraví, péče o ptáky v zimě
- pohádky, dramatizace pohádek, karneval

3. Jaro

- pozorování jarní přírody, péče o zeleň, jarní výzdoba, dopravní prostředky a značky
- vycházky do přírody, pozorování květin, stromů a keřů, hry na hřišti

4. Léto

- Den dětí – soutěže
- Hry na hřišti, sportovní soutěže
- Celoroční hodnocení, rozhovory o prázdninách

V průběhu roku zařazena protidrogová tematika, chování člověka za mimořádných situací.

Účast na akcích školy: Vánoce - adventní vystoupení pro veřejnost
zápis do 1. ročníku – dárky, vystoupení
Den Země

Základní škola T.G.Masaryka Komárov

Plán činnosti školní družiny

MĚSÍC	FORMULACE ČINNOSTI
ZÁŘÍ	Seznamujeme se s lidmi, kteří ve škole pracují a s prostorami školy
	Zdobíme školní družinu
	Na vycházce se seznamujeme s důležitými objekty obce (OÚ, knihovna, pošta, lékař, pož. zbrojnice...)
	Představujeme povolání
	Cvičíme se ve správném stolování
	Využíváme listy stromů a přírodniny pro koláže
ŘÍJEN	Vyprávíme si, malujeme naši rodinu
	Rozliš. příbuzenské vztahy, zjišťujeme jmeniny a naroz. blízkých
	Den zvířat - připomenutí
	Prohlížíme fotografie, hledáme rozdíly pro jednotlivá věková období
	Celodruž. akce – pozorujeme přírodu a pouštíme draky
LISTOPAD	Čteme na pokračování
	Tančíme a zpíváme si
	Cvičíme paměť, pozornost, postřeh soustředěnost a tvořivé myšlení
	Čteme pohádky, říkadla, hádanky, jazykolamy
	Podzimní hry (Halloween)
PROSINEC	Mluvíme o lidových tradicích, zpěv koled – celodružinové Čertovské řádění
	Vyrábíme dárečky pro své blízké
	Čteme si o dětech z jiných zemí, čteme pohádky
	Zdobíme prostory školy, vyrábíme přáníčka
LEDEN	Pozorujeme stopy zvířete na sněhu, hry na sněhu, zimní sporty
	Soutěžíme ve znalostech o přírodě
	Připravujeme přírodovědnou soutěž a ekologický kvíz
	Pozorujeme přírodu – zvířata v zimě
	Pomáháme zvířátkům přežít zimu, péče o ptáky v zimě
ÚNOR	Hrajeme si na malíře, malujeme portrét kamaráda
	Poznáváme se navzájem (hlasem, hmatem)
	Besedujeme o možnostech správného využití času
	Plánujeme správný režim jednoho běžného dne
	Masopust – celodruž. akce
BŘEZEN	Pohádkování – měsíc knihy
	Vyprávíme si o knížkách a kreslíme k nim ilustrace
	Soutěžíme na téma: Mé tělo a jak jej znám
	Kontrolujeme běžnou denní hygienu
	Pozorování jarní přírody, jarní výzdoba
	Vyprávíme si o lidových zvycích – velik. dekorace
DUBEN	Cestujeme kolem světa, poznáváme jiné světadíly
	Povídáme si a malujeme dopravní prostředky, značky
	Třídíme odpad

	Besedujeme o tom, jak člověk škodí nebo prospívá přírodě, vycházky do přírody
	Čarodějnický den
KVĚTEN	Soutěžíme a závodíme, hry na hřišti
	Pozorujeme přírodu, péče o zeleň
	Soutěžíme ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat)
	Zpíváme a hrajeme pohybové hry
ČERVEN	Den dětí
	Mluvíme o vandalismu, uklízíme a opravujeme poškozené hry
	Cvičíme naše smysly - Kimovy hry
	Ochrana zdraví a první pomoc

Vypracovaly vychovatelky ŠD.